

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Другого рівня вищої освіти за

спеціальністю 091 «Біологія»

галузі знань 09 - Біологія Кваліфікація:

Магістр біології. Біолог. Викладач біології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
Рівненського державного гуманітарного
університету
Голова вченої ради

[Signature] / проф. Постолювський Р. М./
(протокол № 8 від «29» серпня 2017 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1.09 2017 р.

Ректор [Signature] / проф. Постолювський Р. М./
(наказ № 158-01-17 від «31» серпня 2017 р.)

Рівне 2017 р.

Лист-погодження
освітньо-професійної програми

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	другий (магістерський)
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	091 Біологія
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	09 Біологія
КВАЛІФІКАЦІЯ	Магістр біології. Біолог. Викладач біології.

Розробники програми:

1. Марциновський В.П., к.біол.н., професор _____
2. Кузнецов І.Е., д.б.н, професор _____
3. Ойцюсь Л.В., к. б. н., доцент _____

ВНЕСЕНО

Кафедрою біології та медичної фізіології

Протокол № 4 від 17 травня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ проф. В. П. Марциновський

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою психолого-природничого факультету

Протокол № 6 від 26 червня 2017 р.

Голова вченої ради _____ доц. В. Р. Павелків

РДГУ, 2017

**Профіль освітньої програми
зі спеціальності 091 «Біологія»**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Рівненський державний гуманітарний університет Кафедра біології і медичної фізіології
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр
Освітньо-професійна кваліфікація	Магістр біології. Біолог. Викладач біології.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма спеціальності 091 Біологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра. Одиничний. 90 кредитів ЄКТС, термін освітньої складової освітньо-наукової програми 1,5 роки
Акредитуюча організація	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-ЕНЕА – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Перший (бакалаврський) рівень, ОКР «спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська мова
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечити навчання студентів за спеціальністю 091 «Біологія» з акцентом на критичному мисленні та практичних навиках, розвитком компетентностей, необхідних для аналітичної діяльності, комунікації, кооперації, поширення інформації. Підготувати студентів із особливим інтересом до сфери професійних знань із подальшим навчанням на наступних рівнях вищої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	09 Біологія 091 Біологія
Орієнтація освітньої програми	Професійна.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в області біологічних досліджень. Ключові слова: зоологія, ботаніка, філогенія, систематика, етологія, методологія, системний аналіз, освітній процес.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма розроблена з урахуванням власного багаторічного досвіду підготовки фахівців зі спеціальності 091 Біологія та відповідного досвіду провідних вітчизняних університетів.

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	2310.2 Викладач вищого навчального закладу 2211.1 Молодший науковий співробітник (біологія) 2211.1 Науковий співробітник – консультант (біологія) 2211.2 Біологи, ботаніки, зоологи та професіонали споріднених професій
Продовження освіти	Можливість продовження навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Викладання та навчання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, практичних занять, лабораторних занять, самостійного навчання, індивідуальних занять, консультацій, підготовки дипломної роботи.
Оцінювання	Усні та письмові екзамени, заліки, захист звіту з практики, захист дипломної роботи, атестація.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7. Здатність приймати обгрунтовані рішення. ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК11. Володіння державною та, як найменш, однією з іноземних мов на рівні професійного і побутового спілкування.
Фахові компетентності спеціальності	ФК1. Здатність використовувати навички роботи з комп'ютером та знання й уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для вирішення

(ФК)	<p>експериментальних і практичних завдань в галузі біологічної науки.</p> <p>ФК2. Спеціальні знання про різноманітність біологічних об'єктів, розуміння значення біорізноманіття для збереження стійкості біосфери.</p> <p>ФК3. Готовність вести діалог, листування, переговори на іноземній мові у рамках рівня поставлених завдань.</p> <p>ФК4. Володіння методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування біологічних об'єктів.</p> <p>ФК5. Здатність до визначення та аналізу взаємодії живих організмів на різних рівнях організації, їх ролі в біосферних процесах та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.</p> <p>ФК6. Здатність аналізувати та встановлювати причинно-наслідкові та ієрархічні зв'язки у структурі та функціонуванні живих систем різного рівня організації і моделювати динаміку їх розвитку.</p> <p>ФК7. Сучасні уявлення про принципи моніторингу, оцінки стану природного середовища й охорони живої природи.</p> <p>ФК8. Здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі біології, для статистичної обробки експериментальних даних і математичного моделювання біологічних явищ і процесів.</p> <p>ФК9. Здатність використовувати професійно профільовані знання, уміння й навички в галузі фундаментальних розділів біології для дослідження біологічних явищ і процесів уміння знаходити, збирати і узагальнювати фактичний матеріал, роблячи обґрунтовані висновки.</p> <p>ФК10. Здатність застосовувати методи та технології навчання при викладанні біологічних дисциплін в професійній діяльності.</p> <p>ФК11. Здатність забезпечувати необхідний рівень охорони праці та індивідуальної безпеки у разі виникнення типових небезпечних ситуацій.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПРН 1. Демонструвати концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.</p> <p>ПРН 2. Застосовувати сучасні інформаційні системи і</p>

технології в галузі біологічних досліджень.

ПРН 3. Планувати польові та лабораторні дослідження з подальшим системним аналізом отриманих результатів.

ПРН 4. Застосовувати методологію наукового пізнання для дослідження різних рівнів організації живих систем та їх моделювання.

ПРН 5. Застосовувати методологію наукового пошуку, сучасні експериментальні методи біології, а також інформаційні технології в обсязі, необхідному для реалізації наукових досліджень у галузі біологічних дисциплін.

ПРН 6. Аналізувати використання сучасних методів пізнання для здійснення власного дослідницького пошуку щодо вирішення наукових і практичних завдань професійної діяльності.

ПРН 7. Інтерпретувати біологічні об'єкти з метою морфофункціональної диференціації на біогеоценотичному та біосферному рівнях.

ПРН 8. Визначати причинно-наслідкові та ієрархічні зв'язки у структурі та функціонуванні живих систем різного рівня організації і моделювати динаміку їх розвитку;

ПРН 9. Аналізувати залежність особливостей функціонування представників Царств живої природи від ступеня розвитку форми організації життя, місця в екосистемах та значення для збереження стабільності біосфери;

ПРН 10. Аналізувати функціональні характеристики і стан біо(еко)логічних систем на різних етапах їх розвитку та у їх взаємозв'язку;

ПРН 11. Інтерпретувати структуру біо(еко)логічних систем різних рівнів організації та механізми їх функціонування, здійснювати експертизу напрямків розвитку цих систем та наслідків порушення їх структурно-функціональної цілісності;

ПРН 12. Аналізувати основні концепції та принципи філогенетичних систем органічного світу, їх функціональні зв'язки в екосистемі.

ПРН 13. Аналізувати концептуальні аспекти моніторингу якісного і кількісного складу флори і фауни в біогеоценозах.

ПРН 14. Аналізувати результати науково-дослідної роботи, спираючись на фундаментальну наукову базу та ерудицію, що потребує розв'язання складних задач та проблем.

	<p>ПРН 15. Застосовувати інноваційні технології викладання біологічних дисциплін в професійній діяльності.</p> <p>ПРН 16. Інтерпретувати на достатньому професійному рівні результати наукових досягнень у наукометричних, фахових виданнях, семінарах та конференціях.</p> <p>ПРН 17. Застосовувати знання з гуманітарних дисциплін в обсязі, необхідному для професійної діяльності та адаптації у суспільстві.</p> <p>ПРН 18. Планувати прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.</p> <p>ПРН 19. Працювати в діалоговому режимі з колегами та цільовою аудиторією, письмового відображення та презентації результатів своїх досліджень українською та іноземною мовами.</p> <p>ПРН 20. Визначати безпечні умови праці з використанням знань і розуміння положень біоетики і принципу подвійного використання результатів.</p> <p>ПРН 21. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.</p> <p>ПРН 22. Реалізовувати та критично оцінювати себе в професійній діяльності.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками відповідної спеціальності, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, і працюють за основним місцем роботи, становить понад 50 % відсоток визначеної навчальним планом кількості годин; які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – понад 25 %
Матеріально-технічного забезпечення	Обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей біологічних систем різного рівня та походження
Інформаційне та навчальне методичне забезпечення	Використання віртуального навчального середовища Рівненського державного гуманітарного університету та авторських розробок професорсько-викладацького складу кафедр і 100% забезпечення навчально-методичними комплексами дисциплін.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом та вищими навчальними закладами й науковими установами України.

Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом та зарубіжними навчальними закладами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе

2. Перелік компонент освітньої програми

Код дисципліни	Семестр	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, дипломна робота)	К-сть кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти освітньої програми				
ОК 1	9	Педагогіка вищої школи	3	Екзамен
ОК 2	10	Психологія вищої школи	3	Залік
ОК 3	11	Іноземна мова в професійній діяльності	3	Екзамен
ОК 4	10	Цивільна безпека	3	Екзамен
ОК 5	9	Методологія і методи наукових досліджень в галузі біології	3	Залік
ОК 6	9	Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті і науці	3	Залік
ОК 7	10	Механізми онтогенезу	3	Екзамен
ОК 8	10	Адаптогенез у біологічних системах	4	Залік
ОК 9	9	Популяційна біологія	3	Екзамен
ОК 10	10	Цитогенетичні основи розвитку організмів	3,5	Екзамен
ОК 11	9	Методика викладання біологічних дисциплін у вищих навчальних закладах	3	Екзамен
ОК 12	9	Регуляторні системи організмів	3	Залік
ОК 13	10	Філогенетичні системи та методи систематики	3,5	Залік
ОК 14	11	Історичний розвиток біологічних систем	3	Екзамен
ОК 15	9	Виробнича практика	9	Залік
ОК 16	10	Асистентська практика	6	Залік
ОК 17	11	Переддипломна практика	6	Залік
ОК 18	11	Підготовка до атестація	1	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент			65	
Вибіркові компоненти освітньої програми				
ВК 1 / ВК 2	11	Філософія та методологія науки /Соціальна філософія	3	Залік
ВК 3 / ВК 4	9	Гідробіологія/ Декоративна флористика та фітодизайн	3	Залік
ВК 5 / ВК 6	10	Музейна справа/ Рослинність України	4	Залік
ВК 7 / ВК 8	11	Медична і ветеринарна ентомологія /Акліматизація і інтродукція	3	Екзамен
ВК 9 / ВК 10	11	Ґрунтова зоологія /Фітопатологія з основами захисту рослин	3	Залік
ВК 11 / ВК 12	11	Функціональна зоологія /Ресурси культурних і декоративних рослин	3	Залік
ВК 13 / ВК 14	11	Етологія /Адаптаційний синдром рослин	3	Залік
ВК 15 / ВК 16	11	Зооіндикація /Фітоіндикація	3	Залік
Загальний обсяг вибіркового компонент			25	
Загальний обсяг освітньої програми			240	

2.2. Структурно-логічна схема освітньої програми

Семестр 9

OK1	Педагогіка вищої школи	OK5	Методологія і методи наукових досліджень в галузі біології	OK6	Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті і науці	OK9	Популяційна біологія
OK11	Методика викладання біологічних дисциплін у вищих навчальних закладах	OK12	Регуляторні системи організмів	BK3	Гідробіологія OK5, OK6	BK4	Декоративна флористика та фітодизайн OK6
OK15	Виробнича практика						

Семестр 10

OK2	Психологія вищої школи	OK4	Цивільна безпека	OK7	Механізми онтогенезу OK5, OK9, OK12	OK8	Адаптогенез у біологічних системах OK9, OK12, BK3
OK10	Цитогенетичні основи розвитку організмів OK5, OK9, OK12	OK13	Філогенетичні системи та методи систематики OK5, OK9	BK5	Музейна справа OK5	BK6	Рослинність України OK5, OK9
OK12	Асистентська практика OK5, OK11, OK15						

Семестр 11

OK3	Іноземна мова в професійній діяльності	OK14	Історичний розвиток біологічних систем OK5, OK8 OK9	BK7	Медична і ветеринарна ентомологія OK5, OK9, OK12, OK7	BK9	Грунтова зоологія OK5, OK9, OK7, OK8
BK11	Функціональна зоологія OK5, OK6, OK9, OK12, BK3, OK8	BK13	Етологія OK5, OK9, BK3, OK7, OK8	BK15	Зооіндикація OK5, OK9, BK3, OK7	BK8	Акліматизація і інтродукція OK5, OK9, BK3, BK4, OK7
BK10	Фітопатологія з основами захисту рослин OK5, OK12,	BK12	Ресурси культурних і декоративних рослин OK5, OK9,	BK14	Адаптаційний синдром рослин OK5, OK9, OK12, BK3, BK4, OK7	BK15	Фітоіндикація OK5, BK3, OK7
OK17	Переддипломна практика OK5, BK3, BK4, OK7						

Умовні позначення:

Код навчальної дисципліни	Назва навчальної дисципліни
	Коди навчальних дисциплін, які є базовими для вивчення даної навчальної дисципліни

II. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація студента здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання на освітньому рівні з метою встановлення фактичної відповідності рівня підготовки вимогам освітньої програми. На атестацію студентів вноситься система програмних результатів навчання, що визначена в освітній програмі підготовки фахівця. Форма атестації: захист дипломної роботи магістра.

Голова ДЕК призначається Міністерством освіти і науки України за пропозицією ректора Рівненського державного гуманітарного університету з представників галузей-замовників. До складу комісії входять викладачі випускової та профільних кафедр, провідні фахівці виробництва, наукових установ. Персональний склад ДЕК затверджується ректором не пізніше ніж за місяць до початку роботи.

Робота ДЕК проводиться у терміни, передбачені навчальними планами. Графік роботи комісії затверджується ректором.

Комплексний іспит з фаху передбачає оцінювання рівня професійної компетентності, перевірку методологічних та теоретичних принципів, проблем і положень навчальних дисциплін (методологія і організація наукових досліджень у галузі біології; методика викладання біологічних дисциплін у вищому навчальному закладі; популяційна біологія; гідробіологія; оцінка, збереження і відновлення біорізноманіття; ґрунтова і функціональна зоологія; акліматизація і інтродукція; рослинність України), а також вміння їх використовувати в аналізі біологічних систем різного рівня організації і у професійній діяльності. Особливу увагу необхідно приділяти виявленню знань та вмінь студента аналізувати методологію наукового пошуку, сучасні експериментальні методи біології, а також інформаційні технології в обсязі, необхідному для реалізації наукових досліджень у галузі біологічних дисциплін.

Все це дає можливість визначити конкретні заходи щодо удосконалення викладання фахових дисциплін, накреслити шляхи поліпшення взаємозв'язку та послідовності у їх викладанні.

Дипломна робота передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (моделювання та дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем у відповідній галузі знань. Перелік тем дипломних робіт із спеціальності визначаються випусковою кафедрою на початку навчального року. Тематика дипломних робіт повинна бути безпосередньо пов'язана з узагальненим об'єктом діяльності фахівця відповідного освітнього рівня. Завдання на дипломну роботу має відображати усі виробничі функції та типові задачі діяльності фахівця і має бути своєчасно доведене до студента (до початку переддипломної практики).

Керівниками дипломних робіт можуть бути професори, доценти, старші викладачі випускової кафедри, а також провідні фахівці виробничої сфери відповідної галузі.

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня магістра здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники

роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету.

III. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Рівненському державному гуманітарному університеті функціонує система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) може за поданням Рівненським державним гуманітарним університетом оцінюватися Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.